

СЕМАНТИЗАЦІЯ СЛІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА РОСІЙСЬКОЇ МОВ ЯК ІНОЗЕМНИХ

Романьок Л.В., Снігурова І.І.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків*

У роботі розглянуто питання семантизації нової лексики як важливий етап навчання української та російської мов як іноземних.

У методиці навчання цих мов як іноземних слово розглядається як елемент цілісної лексичної системи. Лексика повинна засвоюватися системно, бо безладне засвоєння нових слів веде не до збагачення активного словникового запасу, а до хаотичного нагромадження роз'єднаних слів у пам'яті іноземних студентів, що не може служити основою для вироблення мовленнєвих навичок. Методично організоване вивчення кожних нових слів сприяє створенню в іноземних студентів лексичних мікросхем, у які цілеспрямовано включаються відповідні нові слова.

Під час роботи в аудиторії викладач вносить свої корективи в навчальні матеріали, доповнює вправами, розширює пояснення, групує слова по темах або за іншими ознаками. Саме в практиці виявляються складні випадки слововживання, виділяється лексичний матеріал, що вимагає більш докладного аналізу, більших витрат зусиль і часу.

Під час засвоєння українських/російських слів в іноземних студентів виникають такі труднощі: 1) труднощі, які пов'язані з засвоєнням значення слова; 2) труднощі, пов'язані з граматичним оформленням слова; 3) труднощі, пов'язані з уживанням слова в мовленні.

У процесі навчання української та російської мов як нерідних треба враховувати всю складність і багатоплановість лексичної системи в цілому й слова як одиниці цієї системи. Слова можна семантизувати за різними параметрам залежно від того, які характеристики слова – лінгвістичні або екстралінгвістичні – будуть враховуватися в той або інший момент навчального процесу. Для того, щоб навчальний мовний матеріал був готовим до спонтанного вживання в мовленні, необхідно забезпечити відповідне повторювання нових слів і утворення з асоціативних зв'язків.

У навчальному процесі використовують різні способи тлумачення нових слів: переклад, наочність, пояснення за допомогою системних зв'язків, контексту тощо.

Тлумачення нових слів може уточнюватися за допомогою синонімів, антонімів з можливим подальшим перекладом. Також нові слова можна семантизувати за допомогою української/російської мов (значення нового слова пояснюється й описується засобами цих мов).

Отже, адекватна семантизація лексики можлива лише в тому випадку, якщо у своїй роботі викладач враховує системність лексики й, комбінуючи різні способи семантизації, цілеспрямовано формує таке знання слова, яке дає вихід у мовлення.